

Asociácia priemyselnej ekológie

O založení Asociácie priemyselnej ekológie na Slovensku (ASPEK) v decembri minulého roku sme Vás už informovali v predchádzajúcom čísle, kde sme slúbili, že prinesieme ďalšie informácie o jej zámeroch a cieľoch. Pozbovárali sme sa o nich s Ing. Františkom Hollerom, generálnym riaditeľom agentúry, ktorá je výkonným orgánom ASPEK-u.

Životné prostredie: Pán riaditeľ, vráťte sa do nedávnej minulosti, čo podnietilo vznik Asociácie priemyselnej ekológie na Slovensku?

F. Holler: Akceptujeme skutočnosť, že ekonomický rozvoj a ochrana životného prostredia spolu úzko súvisia. Súčasný stav životného prostredia treba riešiť nielen legislatívnymi a ekonomickými nástrojmi, vyžaduje si to aj dobrovoľnú iniciatívu podnikateľských subjektov. Len syntézou týchto troch faktorov sa možno priblížiť k napĺňaniu myšlienky trvalo udržateľného rozvoja (sustainable development), to znamená uspokojovať potreby prítomnosti bez zatažovania životného prostredia na úkor budúcnosti. V mnohých vyspelých krajinách vznikli preto združenia, organizácie či asociácie podnikateľov na dobrovoľnom základe. Aj na Slovensku sme začali intenzívne pociťovať potrebu harmonizácie ekonomických záujmov so záujmami životného prostredia a čoraz naliehavejšie aj nedostatok vzájomnej informovanosti. Sme presvedčení, že sa nedá ísť na všetko len donucovacími metódami a ekonomickými pákami, musí tu byť aj niečo dobrovoľné. A tak sa zrodila myšlienka našej asociácie, združujúcej prevažne podnikateľské subjekty, ktorých činnosť ovplyvňuje životné prostredie. Asociáciu priemyselnej ekológie na Slovensku zakladalo 93 členov, ďalších približne 20 sa o členstvo uchádza.

Životné prostredie: Mòbli by ste našim čitateľom priblížiť Vašu členskú základňu?

F. Holler: Našími členmi sú veľké firmy strojárské, hutnícke, chemické, celá energetika, elektrotechnický priemysel, cementársky, celulózový a papierenský, sklársky, textilný priemysel, farmácia, potravinársky priemysel, ďalej sú tu podniky poskytujúce „ekologické“ služby, výskumné ústavy, ale aj malí a strední podnikatelia v tejto oblasti. V našej asociácii je určite zastúpená prevažná väčšina priemyselných odvetví.

Životné prostredie: V článku O. Hauskrechtovej sa spomínajú prvé aktivity vašej asociácie - spolupráca so Svetovým environmentálnym centrom (WEC)

a projekty minimalizácie odpadov s pripravovaným workshopom. Čo bude nasledovať? Máte už konkrétny program?

F. Holler: Máme už rozpracovaných i niekoľko ďalších projektov, ale tie, ktoré spomína Ing. Hauskrechtová, iniciovali chemické podniky a chceli by sme ich rozšíriť aj do ďalších priemyselných odvetví. Odpady predstavujú azda najväčší problém nielen výroby, ale civilizácie vôbec. Minimalizácia odpadov v rámci výrobného cyklu sa ukázala ako najvhodnejšia forma pomoci životnému prostrediu v tomto období. Je jasné, že naša ekonomika momentálne nemá na to, aby sa mohli realizovať veľké projekty. Samozrejme, aj také začínajú, napríklad Slovnaft sa púšťa do riešenia technológie spracovania ťažkých zvyškov, projektu za takmer 500 mil. USD. V súčasnosti vyrábaný ťažký olej obsahuje takmer 30 % síry a podľa prijatých zákonov o životnom prostredí by bol po roku 1999 nevyhovujúcim palivom pre spaľovacie zariadenia bez čistenia odpadových plynov. Podobné projekty sa však budú robiť skôr výnimočne a budú ich môcť realizovať iba podniky s dostatočnou tvorbou finančných zdrojov. Väčšina ostatných bude musieť ísť do spomínaných minimalizačných projektov, kde investične nenáročnými, resp. organizačnými opatreniami možno dosiahnuť rýchle efekty pri pomerne krátkej návratnosti prostriedkov (pol roka-rok).

Životné prostredie: Kde všade bude ASPEK nachádzať pole svojej pôsobnosti?

F. Holler: Činnosť ASPEK-u bude prebiehať v niekoľkých sekciách. Jedna z nich sa bude vo väčšej miere venovať výrobkovej „ekológii“ a „ekologickému“ skúšobníctvu. Nepôjde však len o naše výrobky. Rôznymi cestami sa do našej republiky totiž dostávajú aj tovary, o ktorých nikto nevie, čo obsahujú a akú majú environmentálnu kvalitu. Vedomosti našich občanov o vplyvoch rozličných cudzorodých látok na ľudský organizmus alebo na životné prostredie rastú, s čím súvisí aj rastúci tlak na environmentálnu kvalitu výrobkov. Niektoré naše firmy sú už dnes schopné toto skúšobníctvo robiť, napr. Výskumný ústav chemickej technológie, Výskumný ústav spracovania a aplikácie plastických látok v Nitre a pod.

Vo vyspelých krajinách sa už bežne firmy hodnotia aj podľa toho, čo všetko robia pre znižovanie zataženia životného prostredia (napr. vlani bola v USA najlepšia v tomto smere CIBA GEIGY).

Vo veľmi blízkej budúcnosti chceme zmapovať škody na životnom prostredí so zameraním na tzv. „staré hriechy“ - staré skládky, ktoré sú súčasťou niektorých podnikov, aby

mal aj prípadný nový majiteľ v týchto veciach jasno. Tu chceme v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia iniciovať aj určité legislatívne kroky. Spolu s MŽP SR by sme chceli iniciovať určité daňové zvýhodnenie environmentálne vhodných výrobkov a presadzovať aj zvýhodnenie úverovania investícií do nových technológií, ktoré zabezpečia jednak environmentálnu kvalitu výrobkov, jednak sú k životnému prostrediu šetrné. Spotrebiteľ bude pri kúpe nejakého výrobku pravdepodobne ešte dost dlho pozerat' predovšetkým na jeho cenu. Aby sa na trhu uplatnili tie, o ktoré sa snažíme, bude musieť naša asociácia pripraviť a presadzovať čo najrýchlejšie zavedenie spomínaných daňových a úverových zvýhodnení do praxe. Chceme sa aktívne angažovať aj pri príprave novej environmentálnej legislatívy, aby sa zabezpečil lepší súlad medzi prijímanými zákonmi a ekonomickým potenciálom podnikov.

Veľké zahraničné firmy vedia, že sa oplatí investovať do public relation, že informácie sú dnes strašne dôležité. Naše podniky pociťujú nedostatočnú informačnú prepojenosť medzi sebou navzájom, tobôž medzirezortnú. Dvoma ďalšími projektmi by sme chceli prispieť k odstráneniu týchto bariér. Jeden je zameraný na sústredenie pokiaľ možno všetkých informácií o firmách, podnikoch, ústavoch, inštitúciách, ktoré produkujú výrobky, služby a informácie súvisiace s ekológiou, tvorbou a ochranou životného prostredia (patrí sem ovzdušie, voda, pôda, ochrana prírody, horninové prostredie, odpady, hluk a vibrácie, rádioaktivita, krajinná ekológia a pod.). Chceli by sme vytvoriť databázu všetkých firiem pôsobiacich v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia (vo forme katalógu).

Druhý projekt má ambície komplexne zmapovať rôzne zahraničné zdroje novej pomoci v tejto oblasti (fondy,

projekty, granty a pod.), ale aj to, ako sa dá k nim dostať (konkrétne návody postupov).

Členskú základňu by sme tiež chceli pravidelne, ale najmä rýchle, informovať o aktuálnych projektoch, manažérskych aktivitách agentúry, ale uvažujeme i o občasníku, kde by sme uverejňovali obsiahlejšie informácie o našej činnosti (výsledky projektov a pod.).

Životné prostredie: Okrem kontaktov s WEC, nadviazali ste spoluprácu aj s inými asociáciami v ďalších krajinách?

F. Holler: Samozrejme, predovšetkým s dvoma združeniami v Českej republike, a to s CEMC - Českým ekologickým manažérskym centrom a APES - Asociáciou producentov ekologických systémov. V USA nie je len WEC, je tam aj veľa amerických podnikateľských združení na dobrovoľnom základe, napríklad len v odvetví chémie existujú 2. Americký úrad pre životné prostredie (EPA) si ich iniciatívy veľmi váži a úzko s nimi spolupracuje. Nadviazali sme kontakty aj s ďalšími medzinárodnými organizáciami, v Ženeve sídliacou Podnikateľskou radou pre trvalo udržateľný rozvoj (Business Council for Sustainable Development), rozbieha sa nám spolupráca s UNIDO (United Nations Industrial Development Organization), etablovanou u našich najbližších susedov vo Viedni, ale snažíme sa aj o bilaterálne kontakty. V Európe by sme chceli osloviť najmä škandinávské krajiny, ktoré majú asi najprepracovanejší prístup k svojmu životnému prostrediu.

Za rozhovor ďakuje

Marta Círanová

